

SK ISCO-08

Charakteristika SK ISCO-08 a princípy
zaradovania pracovných miest do SK
ISCO-08 pre užívateľov

*Metodický
sprievodca
práce s SK
ISCO-08*

Obsah

1. Vysvetlenie základných pojmov.....	2
2. Klasifikácia zamestnaní SK ISCO-08	5
3. Hlavné triedy SK ISCO-08.....	8
4. Zmeny vo verzii 2020.....	13
5. Princípy zatriedovania do SK ISCO-08.....	14

1. Vysvetlenie základných pojmov

Klasifikácia - je systém zoskupovania informácií podľa vzájomných príbuzenských vzťahov do kategórií. Má jednu alebo viacero úrovní členenia v závislosti od potrieb cieľovej užívateľskej skupiny a rozsahu klasifikovanej skutočnosti. Rozdeľuje štatisticky pozorovaný súbor na časti, ktoré sú vzhľadom k charakteristike objektu štatistického pozorovania homogénne v maximálnej možnej miere. Štatistické klasifikácie sú charakterizované úplným pokrytím pozorovaného súboru a navzájom sa vylučujúcimi kategóriami. Každý prvok môže byť zatriedený práve do jednej kategórie klasifikácie.

Klasifikácia zamestnaní - štatistická klasifikácia, ktorá slúži na zaznamenávanie, usporiadanie a prezentovanie informácií o štruktúre zamestnaní vo svete, v krajine alebo v regióne. Umožňuje klasifikovať, analyzovať a prognózovať na jednej strane pracovné miesta a na druhej strane pracovnú silu, ich pracovný potenciál (kvalifikáciu), čo je predpokladom zosúladenia požiadaviek trhu práce.

Väčšinou sa skladá z dvoch častí:

- systematická časť – stanovuje zaradovanie zamestnaní do najdetailnejších kategórií a ich agregáciu do nadradených kategórií,
- vysvetlivky – obsahujú popisy úloh a povinností jednotlivých zamestnaní a kategórií.

Medzinárodná štandardná klasifikácia zamestnaní ISCO-08 - má 4-stupňovú hierarchickú štruktúru, na základe ktorej je možné všetky pracovné miesta agregovať do 433 podskupín, 127 skupín, 40 tried a 10 hlavných tried. Každá kategória klasifikácie je vymedzená charakteristickými pracovnými úlohami, ktoré zahŕňa.

SK ISCO-08 – Štatistická klasifikácia zamestnaní vydaná Vyhláškou Štatistického úradu č. **449/2020 Z.z.**

Zamestnanie - súbor pracovných úloh a povinností, ktoré:

- sú charakterizované vysokým stupňom podobnosti,
- vykonáva pracovník ,
- sú zdrojom jeho príjmu.

Pracovné miesto - zamestnanie konkrétnej osoby u konkrétneho zamestnávateľa v určitom odvetví hospodárstva a určitou formou pracovného úväzku.

Pracovník - univerzálny pojem, ktorý v sebe zahŕňa všetkých zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby bez ohľadu na formu pracovnoprávneho vzťahu.

Zručnosť - schopnosť vykonávať úlohy a povinnosti na danom pracovnom mieste. Klasifikácia SK ISCO-08 vychádza z dvoch dimenzií zručností, ktoré sú základom pre usporiadanie zamestnaní do jednotlivých kategórií: **úroveň zručností a špecializácia zručností**.

Špecializácia zručností – určuje sa na základe odboru požadovaného vzdelania, používaných nástrojov a zariadení, spracovávaného materiálu a typov poskytovaných tovarov a služieb.

Úroveň zručností - určuje sa na základe zložitosti a rozsahu úloh a povinností vykonávaných v zamestnaní. Kritériom pre stanovenie úrovne zručností je:

- podstata, charakter vykonávanej činnosti,
- úroveň formálneho požadovaného vzdelania,
- rozsah neformálneho vzdelania, resp. rozsah skúseností získaných v podobných predchádzajúcich zamestnaniach.

Rozlišujú sa 4 úrovne zručností:

Úroveň zručností 1 - Zamestnania vyžadujú výkon jednoduchých a rutinných manuálnych úloh. Pre kompetentný výkon je požadované ukončené základné vzdelanie, alebo prvý stupeň základného vzdelania (ISCED úroveň 1). Pre určité zamestnania môže byť požadované krátke zaškolenie.

Úroveň zručností 2 - Zamestnania vyžadujú plnenie úloh ako obsluha strojov a elektronických zariadení; riadenie vozidiel; oprava a údržba elektrických a mechanických zariadení; manipulácia a uchovávanie informácií. Požadujú sa pomerne rozvinuté matematické zručnosti, gramotnosť, dobré komunikačné zručnosti a vysoký stupeň manuálnych zručností. Požadované vedomosti a zručnosti sú obvykle získané ukončením prvého alebo druhého stupňa stredoškolského vzdelania (ISCED úroveň 2/3) alebo špecializovaného odborného vzdelávania ako nadstavby stredoškolského vzdelania (ISCED úroveň 4). V niektorých prípadoch skúsenosti a prax môžu nahradiť formálne vzdelanie.

Úroveň zručností 3 - Zamestnania zahŕňajú plnenie technických a praktických úloh, ktoré požadujú rozsiahly súbor vecných, technických a procesných vedomostí v špecializovanom odbore. Požaduje sa vyššia úroveň gramotnosti a dobre rozvinuté komunikačné zručnosti, vrátane schopnosti pochopiť zložitý písomný materiál, pripraviť faktické správy a komunikovať s ľuďmi v krízových situáciách. Vedomosti a zručnosti sú obvyčajne získané ako výsledok ďalšieho štúdia po ukončení stredoškolského vzdelania za obdobie 1 – 3 rokov (ISCED úroveň 5b). V niektorých prípadoch môžu rozsiahle príslušné pracovné skúsenosti a dlhodobý pracovný výcvik nahradiť formálne vzdelanie.

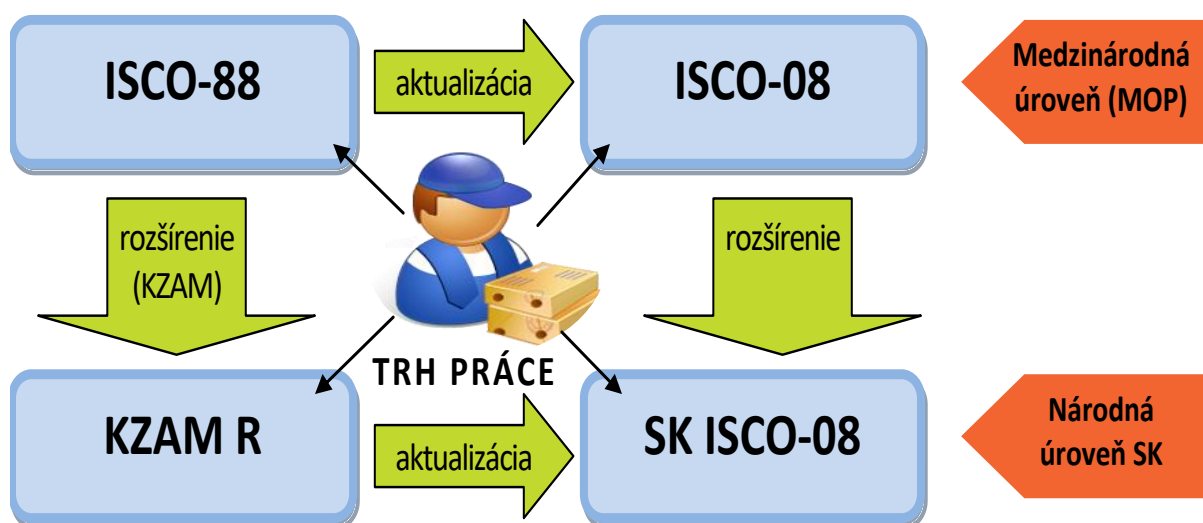
Úroveň zručností 4 - Zamestnania na úrovni zručností 4 zahŕňajú plnenie úloh, ktoré vyžadujú komplexné riešenie problémov a rozhodovanie na základe rozsiahlych teoretických a praktických vedomostí v určitom špecializovanom odbore. Požaduje sa vysoká úroveň gramotnosti a vynikajúce komunikačné zručnosti, vrátane schopnosti pochopiť komplexné textové materiály a komunikovať ucelené koncepty prostredníctvom kníh, správ a prezentácií. Vedomosti a zručnosti sú obvyčajne výsledkom 3-6 ročného štúdia na vysokej škole, ktoré vedie k získaniu bakalárskeho alebo vyššieho titulu (úroveň ISCED 5A alebo vyššia). V niektorých prípadoch skúsenosti a prax môžu nahradiť formálne vzdelanie.

Prehľad hlavných skupín SK ISCO-08 a úrovne zručností:

Hlavné triedy SK ISCO-08	Úroveň zručností
1 - Zákonnodarcovia, riadiaci pracovníci	3 + 4
2 - Špecialisti	4
3 - Technici a odborní pracovníci	3
4 - Administratívni pracovníci 5 - Pracovníci v službách a obchode 6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybníctve 7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci 8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	2
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	1
0 - Príslušníci ozbrojených síl	1 + 2 + 4

2. Klasifikácia zamestnaní SK ISCO-08

Klasifikácia zamestnaní SK ISCO-08 je slovenská klasifikácia zamestnaní, ktorá vychádza z Medzinárodnej štandardnej klasifikácie zamestnaní (International Standard Classification of Occupations ISCO-08) a nadväzuje na predošlú národnú Klasifikáciu zamestnaní KZAM R. Združuje pracovné pozície do jednotiek zamestnaná, ako najnižších článkov klasifikácie, ktoré sa združujú do podskupín, skupín, tried a hlavných tried na základe podobnosti zručností požadovaných na výkon daného zamestnania.

Štruktúra klasifikácie SK ISCO-08 má 5 úrovní:

- **10** hlavných tried zamestnaní (jednomiestny kód)
 - **40** tried zamestnaní (dvojmiestny kód)
 - **127** skupín zamestnaní (trojmiestny kód)
 - **433** podskupín zamestnaní (štvormiestny kód)
 - **2 448** jednotiek zamestnaní (sedemmiestny kód)

Príklad:

Hlavná trieda **2**

Špecialisti

Trieda **24**

Špecialisti administratívnych, podporných a obchodných činností

Trieda **242**

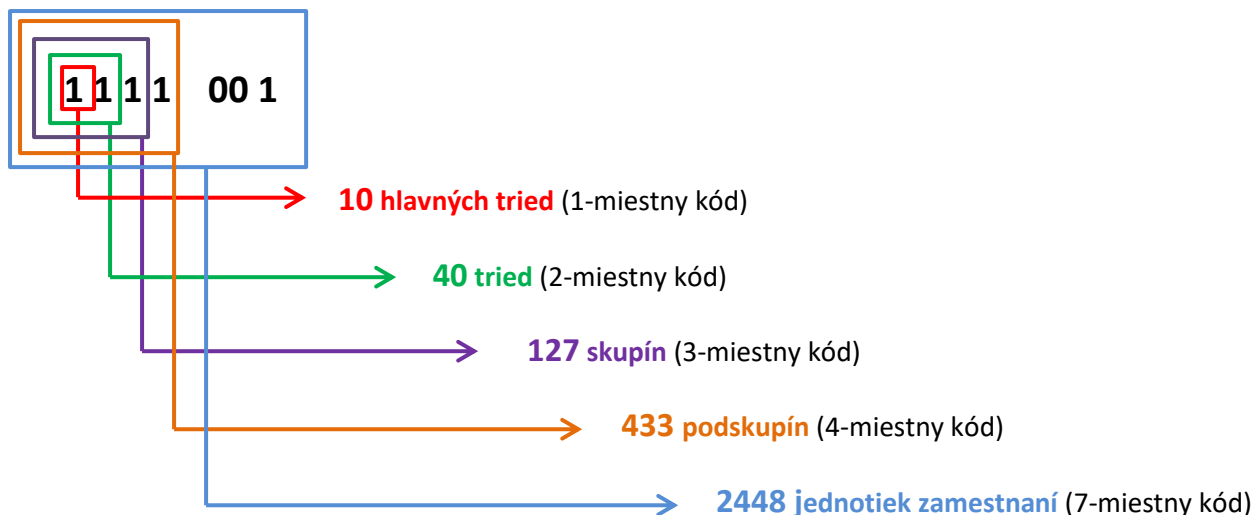
Špecialisti v oblasti riadenia a správy

Podskupina **2423**

Špecialisti v oblasti personalistiky

Jednotka zamestnaní **2423 001**

Špecialista ľudských zdrojov (generalista)

Terminológia:

Klasifikácia zamestnaní SK ISCO-08 zavádza používanie jednotnej terminológie na označovanie pracovníkov s rovnakou úrovňou zručností. Klasifikácia zamestnaní SK ISCO-08 operuje s pojmami:

- **Riadiaci pracovník (manažér)** - pracovník, ktorý riadi celú spoločnosť, resp. podriadených pracovníkov, ktorí majú pod sebou ešte ďalšiu úroveň podriadených pracovníkov. V SK ISCO-08 im patrí hlavná trieda 1.
- **Špecialista** - pracovník s najvyššou úrovňou zručností v danej oblasti, ktorý samostatne rieši najkomplexnejšie a najzložitejšie úlohy. V SK ISCO-08 patrí špecialistom hlavná trieda 2.
- **Technik a odborný pracovník** –Tvorí medzistupeň medzi špecialistami a administratívnymi pracovníkmi. V SK ISCO-08 im patrí hlavná trieda 3.
- **Majster (supervízor)** – pracovník, ktorí priamo riadi výkonných pracovníkov. Početne zastúpený v celej priemyselnej výrobe.
- **Operátor** - Operátor strojov a zariadení obsluhuje a monitoruje priemyselné a poľnohospodárske stroje a zariadenia na mieste alebo pomocou diaľkového ovládania.
- **Montážny pracovník** - montuje prefabrikované diely alebo komponenty pri vytváraní výrobkov podľa presne stanovených postupov. Produkty, na ktorých pracuje, môžu byť premiestňované na montážnej linke.
- **Pomocný pracovník** - vykonáva jednoduché a bežné úlohy, ktoré si môžu vyžadovať použitie ručného náradia a značnú fyzickú námahu.

Klasifikácia plní 3 základné ciele:

- uľahčuje komunikáciu o pracovných miestach na trhu práce pri párovaní uchádzačov o zamestnanie a voľných pracovných miest,
- umožňuje zber, analýzu a vyhodnotenie mzdových štatistík,
- tvorí štruktúru pre prognózovanie potrieb trhu práce.

3. Hlavné triedy SK ISCO-08

1 Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci

Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci plánujú, riadia, koordinujú a hodnotia celkovú činnosť podnikov, vlády a iných organizácií alebo ich organizačné zložky. Formulujú a prehodnocujú ich politiku, zákony, pravidlá a predpisy.

Úlohy vykonávané zákonodarcami, riadiacimi pracovníkmi zvyčajne zahŕňajú: tvorba a poradenstvo týkajúce sa politiky, rozpočtu, zákonov a predpisov pre podniky, vládu a iné organizačné zložky; stanovenie cieľov a noriem, vytváranie a hodnotenie programov, politik a postupov na ich realizáciu; zabezpečovanie vývoja a implementácie príslušných systémov a postupov rozpočtovej kontroly; schvaľovanie materiálnych, ľudských a finančných zdrojov potrebných na realizáciu smerníc a programov; monitorovanie a hodnotenie výkonnosti organizácie alebo podniku a jeho zamestnancov; výber alebo schvaľovanie výberu zamestnancov; zabezpečovanie dodržiavania predpisov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; plánovanie a riadenie každodenných činností; vystupovanie a rokovania v mene vlády, podniku alebo organizačnej zložky na schôdzach a pri iných príležitostiach.

2 Špecialisti

Špecialisti zvyšujú súčasnú úroveň vedomostí, zaoberajú sa aplikáciou vedeckých alebo umeleckých koncepcií a teórií, systematicky o nich vyučujú alebo sa zapájajú do kombinácie niekoľkých týchto činností. Väčšina zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje pre kompetentný výkon práce zručnosti zodpovedajúce štvrtej úrovni zručností podľa ISCO.

Úlohy vykonávané špecialistami zvyčajne zahŕňajú: realizácia analýz a výskumu, vývoj koncepcií, teórií a operatívnych metód, poskytovanie poradenstva alebo uplatňovanie súčasných poznatkov z oblasti fyzikálnych vied, vrátane matematiky, techniky a technológie, z oblasti biologických vied, vrátane lekárskeho a zdravotníckeho služieb, ako aj z oblasti spoločenských a humanitných vied; výučba teórie a praxe v jednom alebo viacerých odboroch na rôznych úrovniach vzdelávania; výučba a vzdelávanie osôb s poruchami učenia alebo špeciálnymi potrebami; poskytovanie rôznych obchodných, právnych a sociálnych služieb; vytváranie a predvádzanie umeleckých diel; poskytovanie duchovnej podpory; príprava vedeckých prác a správ. Jednou z ich úloh môže byť aj dohľad nad ostatnými pracovníkmi.

3 Technici a odborní pracovníci

Technici a odborní pracovníci vykonávajú technické a príbuzné úlohy spojené s výskumom a využitím vedeckých alebo umeleckých koncepcií a praktických metód, právnymi a obchodnými predpismi. Väčšina zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje zručnosti zodpovedajúce tretej úrovni zručností podľa ISCO.

Úlohy vykonávané technikmi a odbornými pracovníkmi zvyčajne zahŕňajú: vykonávanie technickej práce spojenej s výskumom a využitím koncepcií a praktických metód v oblasti fyzikálnych vied, vrátane techniky a technológie, prírodných vied, vrátane zdravotníctva, sociálnych a humanitných vied; organizovanie a vykonávanie rozličných technických služieb zameraných na obchod, financie, administratívu, aplikáciu právnych predpisov štátnou správou a sociálna starostlivosť; poskytovanie technickej podpory pre umelecké a zábavné činnosti; účasť na športových aktivitách; plnenie niektorých náboženských úloh. Jednou z ich úloh môže byť aj dohľad nad ostatnými pracovníkmi.

4 Administratívni pracovníci

Administratívni pracovníci zaznamenávajú, zhromažďujú, spracúvajú a vyhľadávajú informácie a vykonávajú rôzne administratívne úlohy súvisiace s peňažnými operáciami, organizovaním ciest, žiadosťami o informácie a organizovaním pracovných stretnutí. Kompetentný výkon väčšiny zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje zručnosti zodpovedajúce druhej úrovni zručností podľa ISCO.

Úlohy vykonávané administratívnymi pracovníkmi zvyčajne zahŕňajú: stenografovanie, písanie na stroji a obsluhovanie textových editorov a ostatných kancelárskych zariadení; zadávanie údajov do počítačov, plnenie sekretárskych povinností; zaznamenávanie a spracovávanie číselných údajov; zaznamenávanie stavu zásob, výroby a pohybu tovaru; evidencia o preprave cestujúcich a prepravovanom náklade; plnenie úradníckych povinností v knižniciach; zakladanie dokumentov; vykonávanie povinností súvisiacich s vybavovaním pošty; príprava a kontrola materiálu pred tlačou; pomoc osobám, ktoré nevedia písať a čítať v písomnom styku; vykonávanie peňažných operácií; vybavovanie služobných ciest; poskytovanie požadovaných informácií klientom a dojednávanie stretnutí; obsluhovanie telefónnej ústredne. Jednou z ich úloh môže byť aj dohľad nad ostatnými pracovníkmi.

5 Pracovníci v službách a obchode

Pracovníci v službách a obchode poskytujú osobné a bezpečnostné služby súvisiace s cestovaním, vedením domácností, kateringom, osobnou starostlivosťou alebo ochranou pred požiarom a nezákonným konaním, prezentujú a predávajú tovar vo veľkoobchodoch, maloobchodoch a v podobných organizáciách, ako aj v stánkoch a na trhoviskách. Kompetentný výkon väčšiny zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje zručnosti zodpovedajúce druhej úrovni zručností podľa ISCO.

Úlohy vykonávané pracovníkmi v službách a obchode zvyčajne zahŕňajú: organizovanie a poskytovanie služieb pri cestovaní; vedenie domácnosti; príprava a podávanie jedál a nápojov; starostlivosť o deti; poskytovanie osobnej a základnej zdravotnej starostlivosti v domácnostiach alebo inštitúciách, poskytovanie kaderníckych služieb, kozmetických služieb a sprevádzanie na spoločenských podujatiach; predpovedanie budúcnosti; balzamovanie a zabezpečovanie pohrebov; poskytovanie bezpečnostných služieb a ochrana osôb a majetku pred požiarom a nezákonným konaním; udržiavanie poriadku a zabezpečovanie dodržiavania

zákona; pózovanie modelov pre reklamu, umeleckú tvorbu a prezentovanie produktov; predaj tovaru vo veľkoobchodoch a maloobchodoch, ako aj v stánkoch a na trhoviskách a prezentovanie tovaru potenciálnym zákazníkom. Jednou z ich úloh môže byť aj dohľad nad ostatnými pracovníkmi.

6 Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve

Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve pestujú a zbierajú plodiny rastúce na poliach, stromoch alebo kríkoch, zbierajú divo rastúce ovocie a rastliny; rozmnožujú, chovajú, starajú sa alebo lovia zvieratá, vyrábajú rôzne druhy živočíšnych výrobkov, kultivujú, udržiujú a využívajú lesy, chovajú alebo lovia ryby a kultivujú alebo odchyťávajú iné druhy vodných živočíchov, aby si zabezpečili stravu, prístrešie a príjem pre seba a svoje rodiny. Kompetentný výkon väčšiny zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje zručnosti zodpovedajúce druhej úrovni zručností podľa ISCO.

Úlohy vykonávané kvalifikovanými pracovníkmi v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve zvyčajne zahŕňajú: obrábanie pôdy, siatie, pestovanie, hnojenie a zber poľných plodín; pestovanie ovocných a ostatných druhov plodín na stromoch a kríkoch; pestovanie zeleniny a záhradníckych plodín, zber divo rastúceho ovocia a rastlín; chov, starostlivosť alebo lov zveri na mäso, mlieko, srst', kožušiny, kožu, hodváb, včelárske a iné produkty; pestovanie, udržiavanie a využívanie lesov; chov alebo lov rýb a iných druhov vodných živočíchov; skladovanie a základné spracovanie výrobkov; predaj výrobkov nákupcom, predajcom alebo na trhoviskách. Jednou z ich úloh môže byť aj dohľad nad ostatnými pracovníkmi.

7 Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci

Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci využívajú špecifické technické a praktické vedomosti a zručnosti pri výstavbe a údržbe budov, formovaní kovov, budovaní kovových konštrukcií, nastavovaní obrábacích strojov alebo pri vytváraní, nastavovaní, udržiavaní a oprave strojov, zariadení alebo nástrojov, pri tlačiarenských prácach a pri produkcii alebo spracovaní potravín, textilu alebo drevených, kovových a iných predmetov, vrátane remeselných výrobkov. Kompetentný výkon väčšiny zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje zručnosti zodpovedajúce druhej úrovni zručností podľa ISCO.

Práca je vykonávaná ručne, manuálnymi a ďalšími nástrojmi, ktoré sa využívajú na zníženie celkovej fyzickej záťaže a času potrebného na plnenie konkrétnych úloh, ako aj na zlepšenie kvality produktov. Úlohy vyžadujú pochopenie všetkých fáz procesu výroby, používaných materiálov a nástrojov a pochopenie podstaty a účelu konečného výrobku. Väčšina zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje schopnosti a zručnosti zodpovedajúce druhému stupňu podľa ISCO.

Úlohy vykonávané kvalifikovanými pracovníkmi a remeselníkmi zvyčajne zahŕňajú: výstavba, údržba a oprava budov a iných stavieb; odlievanie, zváranie a tvarovanie kovov; inštalácia a skladanie ťažkých kovových konštrukcií, zdvíhacích a podobných zariadení; výroba strojov,

nástrojov, zariadení a iných kovových predmetov; nastavovanie strojov pre operátorov alebo nastavovanie a prevádzka rôznych strojov; inštalácia, údržba a opravy priemyselných strojov, motorov a vozidiel, ako aj elektrických a elektronických nástrojov a iných zariadení; výroba presných nástrojov, šperkov, predmetov do domácnosti a iných predmetov zo vzácnych kovov, predmetov z keramiky, skla a podobných výrobkov; výroba remeselných výrobkov; tlačiarenské práce; výroba a spracovanie potravín a rôznych predmetov z dreva, textilu, kože a príbuzných materiálov. Jednou z ich úloh môže byť aj dohľad nad ostatnými pracovníkmi. Samostatne zárobkovo činný kvalifikovaní pracovníci a remeselníci, ktorí podnikajú samostatne alebo v spolupráci s niekoľkými ďalšími pracovníkmi, môžu vykonávať rôzne úlohy súvisiace s riadením podniku, účtovníctvom, vedením evidencie a zákazníckymi službami, avšak tieto úlohy obvykle nie sú hlavnou náplňou ich práce.

8 Operátori a montéri strojov a zariadení

Operátori a montéri strojov a zariadení obsluhujú a monitorujú priemyselné a poľnohospodárske stroje a zariadenia priamo alebo pomocou diaľkového ovládania, riadia a ovládajú vlaky, motorové vozidlá a pohyblivé stroje a zariadenia alebo montujú výrobky z dielov na základe presne stanovených parametrov a postupov. Kompetentný výkon väčšiny zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje zručnosti zodpovedajúce druhej úrovni zručností podľa ISCO.

Práca si vyžaduje najmä pochopenie a skúsenosti v oblasti práce s priemyselnými a poľnohospodárskymi strojmi a zariadeniami, ako aj schopnosť zvládnuť tempo operácií určované rýchlosťou zariadenia a adaptáciu na technologické inovácie. Väčšina zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje schopnosti a zručnosti zodpovedajúce druhému stupňu podľa ISCO.

Úlohy vykonávané operátormi a montérmi strojov a zariadení zvyčajne zahŕňajú: obsluha a monitorovanie ťažobných alebo iných priemyselných strojov a zariadení na spracovanie kovov, nerastov, skla, keramiky, dreva, papiera, alebo chemikálií; obsluha a monitorovanie strojov a zariadení používaných na výrobu predmetov vyrobených z kovu, nerastov, chemikálií, gumy, plastu, dreva, papiera, textilu, kožušiny alebo kože, a ktoré spracovávajú potraviny a podobné výrobky; riadenie a ovládanie vlakov a motorových vozidiel; riadenie, ovládanie a monitorovanie mobilných priemyselných a poľnohospodárskych strojov a zariadení; montáž výrobkov z dielov na základe presne stanovených parametrov a postupov. Jednou z ich úloh môže byť aj dohľad nad ostatnými pracovníkmi.

9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci vykonávajú jednoduché a bežné úlohy, ktoré môžu vyžadovať použitie ručného náradia a značnú fyzickú námahu. Väčšina zamestnaní v tejto hlavnej triede vyžaduje zručnosti zodpovedajúce prvej úrovni zručností podľa ISCO.

Úlohy vykonávané pomocnými a nekvalifikovanými pracovníkmi zvyčajne zahŕňajú: čistenie, dopĺňanie zásob a vykonávanie základnej údržby v bytoch, domoch, kuchyniach, hoteloch, kanceláriách a iných budovách; umývanie automobilov a okien; pomoc v kuchyni a vykonávanie jednoduchých úloh pri príprave jedla; doručovanie správ alebo tovaru; nosenie batožiny a zaobchádzanie s batožinou a nákladom; dopĺňanie automatov alebo zisťovanie stavu a nulovanie meracích prístrojov; zber a triedenie odpadu; zametanie ulíc a podobných miest; vykonávanie rôznych jednoduchých úloh v poľnohospodárstve, rybolove, love alebo odchyte; vykonávanie jednoduchých úloh spojených s ťažbou, výstavbou a výrobou vrátane triedenia výrobkov; ručné balenie a vybaľovanie výrobkov a napĺňanie regálov; poskytovanie rôznych pouličných služieb; pedálovanie alebo ručné vedenie vozidiel na prepravu osôb a tovaru; riadenie vozidla poháňaného zvierateľom alebo strojom. Jednou z ich úloh môže byť aj dohľad nad ostatnými pracovníkmi.

0 Príslušníci ozbrojených síl

Do hlavnej triedy Príslušníci ozbrojených síl patria všetky zamestnania, ktoré vykonávajú príslušníci ozbrojených síl. Patria sem zamestnanci, ktorí v súčasnosti slúžia v ozbrojených silách na dobrovoľnej alebo profesionálnej báze, nie je im povolené prijať civilné zamestnanie a podliehajú vojenskej disciplíne, vrátane pomocných príslušníkov. Do tejto hlavnej triedy sú zahrnutí riadni príslušníci ozbrojených síl.

4. Zmeny vo verzii 2020

Nová národná klasifikácia zamestnaní SK ISCO-08 bola vyhlásená Vyhláškou ŠÚ SR č. 449/2020 Z.z. a od 1.1.2021 nahradila predchádzajúcu verziu z roku 2015 (384/2015). Aktualizácia spočívala najmä v dopĺňaní nových a vyradovaní zastaraných zamestnaní. Prebiehali taktiež zlučovania a rozčleňovania a v niektorých prípadoch došlo k úprave ich názvu.

Počet jednotiek zamestnaní vo verziách 2015 a 2020 SK ISCO-08 podľa hlavných tried

Hlavné triedy	SK ISCO-08 (2015)	SK ISCO-08 (2020)	Rozdiel
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	205	209	+4
2 - Špecialisti	791	885	+94
3 - Technici a odborní pracovníci	538	565	+27
4 - Administratívni pracovníci	69	71	+2
5 - Pracovníci v službách a obchode	148	157	+8
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	36	36	0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	249	252	+3
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	163	162	-1
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	89	88	-1
0 - Príslušníci ozbrojených síl	23	23	0
SPOLU	2312	2448	+136

Za dôvody vzniku nových zamestnaní na trhu práce v SR možno považovať:

- **vývoj v informačno-komunikačných technológiách (IKT)** – napríklad Špecialista digitálnej transformácie, IT audítor, Špecialista vývoja systémov (DevOps), Dátový analytik, Dátový vedec, Etický hacker, Digitálny forenzný špecialista,
- **zmeny v prístupe k ekológii** – napríklad Špecialista posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), Špecialista zariadení a systémov obnoviteľnej energie, Metodik v oblasti biologickej ochrany letiska, Technológ recyklácie, Špecialista závlah,
- **rozširovanie zdravotnej starostlivosti** – napríklad Arteterapeut, Muzikoterapeut a Animoterapeut,
- **legislatívne zmeny** – napríklad Energetický audítor, Pracovník likvidácie azbestu, Bezpečnostný poradca v doprave, Špecialista v oblasti súťažného práva,
- **rozvoj služieb** – napríklad Špecialista internetového predaja, Špecialista sociálnych sietí, Odevný stylist, Poradca pre zdravý životný štýl, Špecialista na spoločenskú zodpovednosť (CSR), Barber, Podológ,
- **vývoj vo finančných technológiách** – napríklad Špecialista finančných inovácií, Špecialista treasury (okrem bankového),
- **celkový technologický pokrok (okrem IKT)** – napríklad Technik 3D tlače materiálov, Špecialista robotiky, Chematronik, Špecialista pre precízne poľnohospodárstvo, Pilot na diaľku.

5. Princípy zatriedovania do SK ISCO-08

Princípy zatriedovania

Pre správne zatriedovanie pracovníkov do podskupín Klasifikácie zamestnaní SK ISCO-08 je nevyhnutné mať vedomosti o:

1. klasifikácii ,
 - a. o štruktúre,
 - b. klasifikačných kritériách,
 - c. terminológii.
2. náplni práce zatriedovaných pracovníkoch.

Klasifikačné kritériá

Jednotky zamestnaní sú systematicky zaradené podľa **špecializácie** (zamerania) a **úrovne zručností**. **Príklady na špecializáciu**: poľnohospodárstvo, zdravotníctvo, školstvo, priemyselná výroba, energetika, vodné hospodárstvo, finančné služby. **Úroveň zručností** je funkciou zložitosti, zodpovednosti a namáhavosti práce a je vysvetlená v predchádzajúcom texte. Väzba medzi úrovňou zručností a **dosiahnutým vzdelaním** neplatí absolútne. Prax môže nahradiť školské vzdelanie, čiže aj pracovník so strednou školou sa môže po dlhodobej praxi zaradiť medzi špecialistov.

Kumulované činnosti – v prípade, ak pracovník vykonáva rôzne pracovné úlohy, podľa ktorých by sa mohol zaradiť do 2 alebo viacerých podskupín, do klasifikácie sa zaradí podľa:

- prevažujúcej činnosti,
- ak sa nedá použiť predchádzajúce pravidlo, tak sa zaradí podľa najnáročnejšej činnosti.

- ✓ Kategóriou klasifikácie je zamestnanie.
- ✓ Premennou klasifikácie je náplň práce (pracovné úlohy a povinnosti).
- ✓ Kritériom klasifikácie je úroveň zručností a špecializácia zručností.

Náplň práce zatriedovaných pracovníkov

Pre zatriedenie pracovníka je rozhodujúci charakter pracovných úloh a povinností bez ohľadu na to, v akej organizácii prácu vykonáva.

- a) Pracovníci, ktorí vykonávajú **duševnú prácu** sú prevažne zatriedovaní do hlavných tried 1 až 5. Pracovníci vykonávajúci **manuálnu prácu** do hlavných tried 6 až 9.
- b) Pracovníci, ktorí **riadia** celú spoločnosť, resp. pracovníkov, ktorí majú pod sebou ešte ďalšiu hierarchickú štruktúru podriadených pracovníkov sa zatriedujú do hlavnej triedy 1. Ak pracovník riadi už len výkonných pracovníkov, zaradí sa do hlavnej triedy 3 medzi majstrov.

- c) Pracovníci, ktorí vykonávajú prácu vyžadujúcu si vysokú úroveň zručností vo vede a výskume, v poľnohospodárstve, v priemyselnej výrobe, stavebníctve, energetike, zdravotníctve, školstve, finančníctve, marketingu, personalistike, riadenia a organizácie práce, informačných a komunikačných technológií, práva, umení, religionistike, žurnalistike, sociálnej práce a poradenstva sa zaraďujú do hlavných tried 2 a 3.
- d) Pracovníci vykonávajúci **administratívne práce** sa zaraďujú do hlavnej triedy 4.
- e) Pracovníci vykonávajúci práce v **obchode a službách** sa zaraďujú do hlavnej triedy 5.
- f) Pracovníci, ktorí **pestujú a zbierajú** plodiny, **chovajú a starajú** sa zvieratá, vyrábajú rôzne druhy živočíšnych výrobkov, kultivujú, udržujú a využívajú lesy, **chovajú alebo lovia** ryby sa zaraďujú do hlavnej triedy 6.
- g) Pracovníci vykonávajú prevažne **ručnú prácu** s využitím špecifických technických a praktických vedomostí a zručností pri výstavbe a údržbe budov, formovaní kovov, budovaní kovových konštrukcií, nastavovaní obrábacích strojov alebo pri vytváraní, nastavovaní, udržiavaní a oprave strojov, zariadení alebo nástrojov, pri tlačiarenských prácach a pri produkcii alebo spracovávaní potravín, textilu, alebo drevených, kovových a iných predmetov.
- h) **Operátori strojov a zariadení , montážni pracovníci a vodiči** sa zaraďujú do hlavnej triedy 8.
- i) **Pomocní pracovníci** sa zaraďujú do hlavnej triedy 9.
- j) **Príslušníci ozbrojených síl** sa bez ohľadu na charakter vykonávanej práce zaraďujú do hlavnej triedy 0. Rozhodujúcim kritériom je **hodnosť**.

Najčastejšie chyby pri zaraďovaní pracovníkov do SK ISCO-08

Vzhľadom na rozmanitosť klasifikačných kritérií a početnosť jednotiek zamestnaní, dochádza v niektorých prípadoch k chybnému zatriedeniu pracovníkov. Za najčastejšie chyby sa považujú:

- zaraďovanie podľa názvu pracovníka uvedeného v **podnikovom katalógu**, ktorý nemusí operovať s rovnakou terminológiou,
- časté využívanie jednotky zamestnaní „**inde neuvedený**“ z dôvodu uľahčenia si práce.

Pri zatriedovaní sa neberie do úvahy:

- × forma pracovno-právneho vzťahu (či je osoba zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba),
- × veľkosť a ekonomické zameranie zamestnávateľskej organizácie,
- × dĺžka rokov praxe v zamestnaní.